

י' אב, תשע"ו
14 אוגוסט, 2016

לכבוד
נשיאי המכללות האקדמיות לחינוך

שלום רב,

**הנדון: מתווה ללימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) לגננות ומורים מוסמכים בכירים – עדכון
החלטת המל"ג מיום 18.11.2014**

בעקבות פניות של מספר מוסדות וכן לאור החשיבות של שילוב המגזר החרדי בתכניות לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה", עלה הצורך להבהיר ולחדד מספר נקודות במתווה. בהמשך לכך, בישיבתה ביום ה' אב תשע"ו (8.9.2016) דנה המועצה להשכלה גבוהה בנושא, והחליטה לעדכן את המתווה ללימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) לגננות ומורים מוסמכים בכירים (החלטת מל"ג מיום 18.11.2014) כלהלן¹:

סעיף 3.1 בהתאם לתיקון הבא:

לימודים לקראת תואר "בוגר בהוראה" באותו מסלול ובחוגים שבהם למד הלומד לקראת תעודת מורה מוסמך בכיר, יתקיימו במתכונת חד-חוגית או דו-חוגית בהתאם למתכונת הלימודים שאושרה למכללה האקדמית בתכנית הלימודים הרגילה.

סעיף 5.3 בהתאם לתיקון הבא:

חריג לכלל: סטודנט שלמד במוסד להכשרת "מורים מוסמכים בכירים" שהמדינה מתקצבת ומפקחת, והלימודים בהם נפרשו על פני שלוש שנים ברציפות בהיקף של 90-96 ש"ש לפחות, והוא ממשיך את לימודיו לתואר "בוגר בהוראה" במכללה אקדמית, ולא יאוחר מחמש שנים מעת סיום לימודיו למורה מוסמך בכיר, ניתן יהיה להכיר עד 8 ש"ס על בסיס לימודיו.

מצ"ב מתווה הלימודים המעודכן והמלא.

אני עומדת לרשותכם למתן הבהרות נוספות ככל שידרש (בדוא"ל: batya@che.org.il).

בברכה,

בתיה' הקלמן
ממונה תחום רוח וחברה

העתקים:

ד"ר רבקה ודמני – סגנית יו"ר המל"ג
גב' מיכל נוימן – סמנכ"ל לעניינים אקדמיים ומזכיר המל"ג
מר אייל רם – סמנכ"ל ומנהל מינהל עו"ה במשרד החינוך
מר נח גרינפלד – מנהל האגף להכשרת עו"ה במשרד החינוך
מר רביד עומסי – מנהל פרויקט המח"רים במל"ג-ות"ת

¹נוסח ההחלטה טעון אישור מל"ג.

מתווה מעודכן לקיום לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) לגננות ומורים מוסמכים בכירים
אוגוסט 2016

*בכל מקום בו מופיע הכיתוב **בלשון זכר או נקבה**, הכוונה הינה הן **לזכר** והן **לנקבה**.

1. התואר שיוענק לבוגרי תכנית השלמה:

התואר שיוענק לבוגרי תכניות ההשלמה לתואר "בוגר בהוראה" יהיה זהה לתואר המוענק לבוגרי התכניות האקדמיות הארבע שנתיות לתואר "בוגר בהוראה" (בהלימה למבנה תכניות הלימודים לתואר B.Ed. כפי שנקבע בהחלטת "המתווים המנחים בהכשר להוראה" מיום 21.11.2006 ובהתאם להחלטת המל"ג מיום 10.6.2014 בנושא הגדרת סוגי תכניות לימודים לתואר ראשון שאינן במתכונת חד-חוגית):

א. תכניות לימודים דו-חוגיות (כאשר צרוף של שתיים כאלו מקנה תואר אחד, ועל התעודה מתואר הצרוף הדיסציפלינארי);

ב. תכניות לימודים דו-חוגיות בצירוף לימודים כלליים (שמות החטיבות המרכיבות את הלימודים הכלליים לא מצוינות ע"ג התעודה);

ג. תכנית לימודים חד חוגית לתואר ראשון (המקנה תעודה אחת בנושא יחיד).

2. פתיחת תכניות השלמה חדשות:

2.1. לימודי ההשלמה יתקיימו אך ורק בקמפוס המכללה או בשלוחה/מסגרת שאושרה לשם כך ע"י המועצה להשכלה גבוהה.

2.2. מכללה אקדמית לחינוך המעוניינת לפתוח תכנית השלמה חדשה (אשר לא פעלה לפני תשע"ה) לתואר "בוגר בהוראה" לגננות ומורים מוסמכים בכירים, תגיש בקשה למועצה להשכלה גבוהה לקבלת אישור לפתיחה של תכנית השלמה לתואר "בוגר בהוראה", כמקובל במועצה להשכלה גבוהה לגבי תכניות חדשות. עצם קיומה של תכנית אקדמית במוסד המבקש לא תהווה הרשאה לפתיחת תכנית השלמה לתואר "בוגר בהוראה" (B.Ed.) לתואר.

2.3. בהמשך להחלטות קודמות, לימודי השלמה לתואר "בוגר בהוראה" יתקיימו אך ורק במכללה אקדמית מוכרת לחינוך ולהכשרת עובדי הוראה, בה מתקיימת תכנית לימודים ארבע שנתית לתואר "בוגר בהוראה" לאחר הסמכה.

3. מבנה תכנית הלימודים:

3.1. לימודים לקראת תואר "בוגר בהוראה" באותו מסלול ובחוגים שבהם למד הלומד לקראת קבלת תעודת מורה מוסמך בכיר, יתקיימו במתכונת חד-חוגית או דו-חוגית בהתאם למתכונת הלימודים שאושרה למכללה האקדמית בתכנית הלימודים הרגילה ולפי הפירוט הבא:

3.2.

לימודים לקראת תואר "בוגר בהוראה" באותו מסלול ובחוגים שבהם למד הלומד לקראת קבלת תעודת מורה מוסמך בכיר		
דו-חוגי	חד-חוגי	
9 ש"ש	9 ש"ש	חינוך
-	-	התנסות בהוראה
27 ש"ש ובלבד שהיקף הלימודים בכל חוג יהיה 13 ש"ש לפחות (בחוגים מסוימים נדרשות יותר שעות בדיסציפלינה כמפורט בסעיף 4.3)	25 ש"ש (בחוגים מסוימים נדרשות יותר שעות בדיסציפלינה כמפורט בסעיף 4.3)	דיסציפלינה
2	2	אנגלית
38 ש"ש	36 ש"ש	סה"כ ש"ש
לפחות 3 סמסטרים	לפחות 3 סמסטרים	פריסת הלימודים

3.2.1. כאמור, היקף תכנית הלימודים המחייבת להשלמה לתואר "בוגר בהוראה" לגננות ומורים מוסמכים בכירים יהיה לפי הנוסחה הבאה: 9 ש"ש לימודי חינוך + 2 ש"ש אנגלית לרמת "פטור" + 51% ש"ש מלימודי הדיסציפלינה מתוך התכנית לקראת תואר "בוגר בהוראה" של המכללה האקדמית לחינוך. המכללה רשאית להוסיף על תכנית זו, אך גם תוספת זו תהיה אך ורק מתוך התכנית האקדמית. בהתאם לכך, היקף תכנית לימודי השלמה בתכנית לימודים דו-חוגית רגילה יהיה 38 ש"ש ובתכנית לימודים חד-חוגית רגילה יהיה 36 ש"ש. בהתמחויות מסוימות נדרשות יותר שעות בדיסציפלינה (ביחס של 51% לפחות מסה"כ השעות הדיסציפלינאריות), כמפורט בסעיף 4.3.

3.2.2. תכנית הלימודים להשלמה לתואר "בוגר בהוראה" למורים מוסמכים בכירים תכלול את התחומים הבאים:

- השלמת לימודי חינוך – 9 ש"ש.
- השלמת לימודים דיסציפלינאריים בתכנית לימודים דו-חוגית לתואר "בוגר בהוראה" (תכנית לימודים המורכבת מצירוף של שני חוגי לימוד) – מינימום השעות להשלמה יהיה 51% מסך השעות שמתקבלות מצירוף של שני חוגי לימוד. לדוגמה: במצב של השלמת לימודים בתכנית לימודים דו-חוגית רגילה בהיקף של 52 ש"ש (26 ש"ש כל חוג), היקף השעות להשלמה יהיה 27 ש"ש ובלבד שהיקף לימודי ההשלמה בכל חוג יהיה 13 ש"ש לפחות.
- השלמת לימודים בדיסציפלינה בתכנית חד-חוגית לתואר "בוגר בהוראה" – מינימום השעות להשלמה בחוג יהיה 51% מסך הש"ש בחוג המלא. לדוגמה: במצב של השלמת לימודים בתכנית לימודים חד-חוגית רגילה בהיקף של 48 ש"ש, היקף השעות הדיסציפלינאריות להשלמה הנו 25 ש"ש.

- אנגלית לרמת "פטור" – 2 ש"ש

3.2.3. תחום "החינוך" (9 ש"ש) כולל את הנושאים הבאים:

- לימודי חינוך – 4 ש"ש
- אוריינות אקדמית – 1 ש"ש
- שיטות מחקר וסטטיסטיקה – 2 ש"ש
- סמינריון בחינוך – 2 ש"ש

3.2.4. הלימודים ימשכו שלשה סמסטרים לפחות. ניתן יהיה לפרוש את הלימודים לתקופה ארוכה יותר. מקסימום הפריסה ומשך ההתיישנות יקבע על ידי כל מוסד בהתאם לנהלים הנהוגים בו.

3.2.5. זכאות לתואר אקדמי תינתן ע"פ הכללים במכללה.

3.3. לימודים לקראת תואר "בוגר בהוראה" במסלול ובהתמחות השונים מתעודת המורה המוסמך הבכיר, יתקיימו בהתאם לפירוט הבא:

מסלול שונה – חוג/ים שונה/ים	מסלול זהה – חוג/ים שונה/ים	מסלול שונה – חוג/ים זהה/ים	
16 מתוכן 4 ש"ש התמחות גילאית ו-3 ש"ש בדידקטיקה ומתודיקה	12 מתוכן 3 ש"ש בדידקטיקה ומתודיקה	13 מתוכן 4 ש"ש בהתמחות הגילאית	חינוך
4 ש"ש	3 ש"ש	3 ש"ש	התנסות בהוראה
52 דו-חוגי / 48 חד-חוגי	52 דו-חוגי / 48 חד-חוגי	27 דו-חוגי / 25 חד-חוגי	דיסציפלינה
2 ש"ש	2 ש"ש	2 ש"ש	אנגלית
74 דו-חוגי / 70 חד-חוגי	69 דו-חוגי / 65 חד-חוגי	45 דו-חוגי / 43 חד-חוגי	סה"כ ש"ש
לפחות 4 סמסטרים	לפחות 4 סמסטרים	לפחות 3-4 סמסטרים	פריסת הלימודים

4. תכנים:

4.1. כל סוגי תכניות לימודי ההשלמה יכללו לפחות שני סמינריונים (אחד בתחום החינוך ואחד בתחום הדיסציפלינרי של החוג או אחד מהחוגים הנלמדים). כל סמינריון יכלול סקירת ספרות מדעית ויוגש לפי כללי הכתיבה המדעית. כל סמינריון יקנה נק"ז על-פי המקובל בתכנית הגנרית באותו מוסד לגבי סמינריונים. תכנית הסמינריון תכלול מפגשים סדירים, לרבות סילבוס מפורט של הקורס, והנחיה שוטפת של הסטודנטים בכתיבת העבודה האקדמית.

4.2. בתחום "הדיסציפלינה" יש לכלול נושאים מתוך תכנית התואר הראשון שהם רלוונטיים לתחום הדעת.

4.3. ככלל, בדיסציפלינות הבאות יש להוסיף שעות לימוד, כמפורט כלהלן:

- מתמטיקה מסלול על-יסודי – בהתאם להחלטת מל"ג בנושא מיום 10.6.2014.
- אנגלית – בהתאם לעדכון החלטת "המתווים המנחים בהכשרה להוראה" מיום 1.7.2008.
- אמנות ויצירה – בהתאם לעדכון החלטת "המתווים המנחים בהכשרה להוראה" מיום 1.7.2008.
- בהתאם להחלטות מל"ג ספציפיות שיתקבלו בהמשך בהתמחויות ובמסלולים נוספים.

4.4. בתחום "החינוך" על הלימודים להיות בזיקה לנקבע בהחלטת המל"ג מיום 21.11.2006 בנושא "מתווים מנחים בהכשרה להוראה", ולכלול, בין היתר, לימודי תשתית עיוניים ויישומיים הנחוצים כבסיס לעבודת החינוך וההוראה ולעיצוב דמות המורה כאישיות מחנכת במסלול הגילאי הרלוונטי ובתחום ההוראה. הנושאים עוסקים בהיבטים שונים של הוראה ולמידה בהקשר רב-ממדי, לרבות הכשרת המורה להבנה וטיפול בהתנהגויות אנטי-חברתיות של התלמידים בסיטואציה החינוכית.

4.5. תחום "אוריינות אקדמית" כולל כלים להתפתחות מקצועית של המורה, כגון: קריאת מחקר והבנתו, שימוש מושכל במידע, על סוגיו וייצוגיו השונים, לרבות איתור מידע באינטרנט ובמאגרי מידע שונים.

4.6. בתחום "שיטות המחקר" יבחר הסטודנט מתוך תכנית התואר הראשון קורסים המקנים כלים לבצע מחקר חינוכי (למשל: מחקר פעולה, חקר מקרה, מחקר הערכה).

4.7. בתחום "ההתנסות המעשית" המכללה חייבת לכלול בפרק זה התנסויות מעשיות ע"פ המסלול וההתמחות שאושרה למכללה.

4.8. אנגלית לרמת פטור: על המכללה לכלול קורסים הנדרשים לסיום חובות האנגלית, עד לרמת "פטור" ובהתאם לנקבע בהחלטת המל"ג מיום 11.6.2013 בנושא "אנגלית כשפה זרה כולל ספי קבלה בשפה האנגלית במוסדות להשכלה גבוהה". במניין השעות בחישוב הציון הסופי לתואר לימודי ההשלמה יכללו עד 2 ש"ש אנגלית. יתר הקורסים לא יכללו בחישוב הציון הסופי לתואר.

5. הכרה בלימודים קודמים (פטורים)

5.1. במסגרת לימודי השלמה לתואר בוגר בהוראה לא יינתנו פטורים אקדמיים בגין לימודים קודמים.

5.2. תלמיד שלמד קורס מתוך התכנית המוצעת במסגרות אקדמיות אחרות, יהיה חייב לבחור בקורס אחר במקום הקורס שלמד.

5.3. חריג לכלל: סטודנט שלמד במוסד להכשרת "מורים מוסמכים בכירים" שהמדינה מתקצבת ומפקחת, והלימודים בהם נפרשו על פני שלוש שנים ברציפות בהיקף של 90-96 ש"ש לפחות, והוא ממשיך את לימודיו לתואר "בוגר בהוראה" במכללה אקדמית, ולא יאוחר מחמש שנים מעת סיום לימודיו למורה מוסמך בכיר, ניתן יהיה להכיר עד 8 ש"ש על בסיס לימודיו בתנאים הבאים:

5.3.1. קורסים רלוונטיים בלבד אשר קיימת הלימה לקורסים מקבילים בתכנית האקדמית, ואשר נלמדו ע"י מרצה ברמה אקדמית מקבילה.

5.3.2. ציון בכל קורס הוא 80 לפחות.

5.3.3. הכרה בקורסים קודמים הינם בהתאם לכללים הקבועים בתקנון האקדמי של המכללה.

6. תנאי הקבלה

מועמד לתכנית השלמה לתואר "בוגר בהוראה" יהיה חייב לעמוד בתנאים המפורטים להלן:

6.1. הסמכה ל"מורה מוסמך בכיר" (סיים את לימודיו בציון 80 לפחות).

6.2. תעודת בגרות:

6.2.1. מועמדים עד גיל 30 חייבים בזכאות לתעודת בגרות מלאה או שוות ערך.

- 6.2.2. מועמדים מעל גיל 30 שאינם בעלי תעודת בגרות יוכלו להמירה בקורסי הכנה ללימודים אקדמיים במתכונת ובהיקף שאושרו ע"י המועצה להשכלה גבוהה בהחלטה מיום 2.1.2001. ובהתאם להנחיות האגף להכשרת עו"ה במשרד החינוך שמתעדכנות מעת לעת.
- 6.2.3. ההגבלה של קבלת 10% לכל היותר מכלל המתקבלים ללא תעודת בגרות כמתואר בהחלטת המועצה, כאמור, לא תחול על תכנית ההשלמה לתואר "בוגר בהוראה" לגנות ומורים מוסמכים בכירים.
- 6.2.4. חסרי תעודת בגרות עד גיל 30 יחויבו בתעודה של מכינה מוכרת ע"י האגף לחינוך מבוגרים באחד משני המסלולים או מכינה בגרותית או מכינה ייעודית.
- 6.2.5. משנת תשע"ב מבחני סאלד המתקיימים בחינוך החרדי (בנות) מוכרים ע"י משרד החינוך כשווי ערך ל-9 יחידות בגרות לפי הפירוט הבא: אנגלית-3 יחידות; מתמטיקה (ממוצע שני שאלוני הבסיס) - 2 יחידות; לשון עברית (ממוצע ציוני "לשון" ו"הבעה והבנה") - 2 יחידות; והיסטוריה (ממוצע ציוני המקצועות "תולדות העמים" ו"תולדות ישראל") - 2 יחידות. ההכרה הנה רטרואקטיבית לכל מי שעברה בחינות אלו בשנים האחרונות החל משנת הלימודים תשס"ב.
- 6.2.6. מבחן פסיכומטרי: מועמדים חייבים במבחן פסיכומטרי ע"פ הנחיות משרד החינוך המתעדכנות מעת לעת.
- 6.2.7. אנגלית: בהתאם לנקבע בהחלטת המל"ג מיום 11.6.2013 בנושא "אנגלית כשפה זרה כולל ספי קבלה בשפה האנגלית במוסדות להשכלה גבוהה".
- 6.2.8. עברית/ערבית (בהתאם לשפת ההוראה): מועמדים שלא ניגשו לבחינה הפסיכומטרית ו/או לבחינת בגרות בשפת ההוראה חייבים להוכיח ידיעת עברית/ערבית ברמה הנדרשת על-ידי המוסד מכלל התלמידים לתואר ראשון הלומדים בו.